

“De man die dat heeft gedaan, verdient de doodstraf.” - Parabels (1)

Lezing:

“Heer koning, laat mij u mogen vertellen wat mij ter ore kwam” zei Nathan de profeet. “Er waren in een stad twee mannen, de een was rijk, de ander arm. De rijke man had vele schapen en runderen, de arme man had niets, alleen een klein ooilam dat hij gekocht had en grootgebracht. Het groeide bij hem op, samen met zijn kinderen; het at van zijn brood, het dronk uit zijn nap, het sliep op zijn schoot, het was hem als een dochter. Op een dag kreeg de rijke man bezoek. Omdat hij het zonde vond één van zijn eigen schapen of runderen op te offeren voor zijn gast, nam hij het ooilam van de arme man en zette dat de vreemdeling voor. Ik meende er goed aan te doen, o koning, dit alles voor u niet verborgen te houden.”

David was woedend. Dat zoiets in zijn rijk kon gebeuren! “Zowaar de Heer leeft, de man die dat gedaan heeft, verdient de doodstraf. Het ooilam dient hij viervoudig te vergoeden, omdat hij geen mededogenkende.”

“Gij zijt die man” zei Nathan.

Het was lang stil in het paleis. David zag zichzelf in de spiegel.

2 Samuël 12,1-7a - (Nico ter Linden, Het verhaal gaat, Deel III, p. 178)

Toespraak:

“... Het was lang stil in het paleis. David zag zichzelf in de spiegel ...”

Wie van ons keek deze morgen al in de spiegel?

Zelfs indien je het opfriswerk in de badkamer deze morgen zou hebben overgeslagen, ben je misschien met de auto gekomen en heb je heel vanzelfsprekend je spiegels gebruikt, ...

‘Spiegeltje spiegeltje aan de wand, wie is de mooiste van het land.’

David heeft zich net uitgebreid bewonderd in de spiegel van zijn paleis.

Dé grote koning David. Hij had zijn zinnen gezet op nóg een vrouw.

Dat was – in die tijd althans – geen reden tot schandaal. Het werd juist als teken van rijkdom aangezien.

Maar, dat het om een getrouwde vrouw gaat: Batseba de vrouw van Uria,

en dat David samen met haar een kind verwacht, ... dat Davids poging om Uria deze zwangerschap in de schoenen te schuiven mislukte, en hij Uria uit de weg ruimde door hem te laten sneuvelen in de frontlinies van het leger... dát is het probleem!

Maar, dit alles ziet David deze morgen niet in de spiegel. Wat hij ziet is groots en krachtig en fier.

Hoe dan ook, het onrecht dat hij zelf veroorzaakt heeft, dat ziet hij niet.

En op dat moment, na zijn ochtendtoilet, treedt Nathan naar voor.

Nathan – *Hij heeft gegeven* – de kabinetschef en de geestelijk begeleider van koning David.

Nathan is David genegen en hierdoor kan hij David ook recht in de ogen kijken. Nathan zit met een

vervelende commissie. Hij moet een mogelijkheid vinden om zijn gevallen vriend bij zijn schuld te brengen.

Maar niet bij een schuld die David verlamt, wel bij een schuld waardoor David kan groeien.

Doordat *‘de ogen van Nathan niet uit de hoogte kijken, maar om David bewogen zijn’*, is David in staat om zich te spiegelen in het verhaal dat Nathan brengt. En dat is een spiegel zonder laagje zilver.

Het is een spiegel waar hij door-ziet en zo tot in-zicht komt zijn eigen daden.

Tijdens deze cyclus nemen we drie dergelijke spiegel-verhalen op.

Ze hebben dit met elkaar gemeen dat het allen parabels zijn.

Wel botsen we op een hindernis. De parabels in de bijbel zijn ons meestal erg vertrouwd. Té vertrouwd allicht, waardoor ze hun bedoelde zeggingskracht hebben ingeboet.

Doordat vooral in het tweede testament heel wat parabels terug te vinden zijn, is het bovendien een genre dat we sterk met Jezus’ optreden zijn gaan verbinden.

Nochtans heeft de joods-christelijke traditie geen patent op het genre parabel. Ook daarbuiten bestaan heel wat parabels.

Om er maar enkele te noemen:

misschien kennen jullie *de parabel van Japanse steenhouwer*,
de parabel van het gele plastieken eendje (Luc Versteyle),
de parabel van de twee ontdekkingsreizigers (een favoriet bij godsdienstleerkrachten),
de parabel van de rijke bramenplukker (Godfried Bomans), ...

Telkens gaat het hierbij om een verhaal dat met de deur in huis valt.

Waar in iets – en in de parabel vandaag is dat het lammetje – wordt vergeleken met iets anders.

Maar dat laatste wordt niet verteld. Daarvoor wordt gewacht op de herkenning die de toehoorders zelf in het verhaal vinden. Men heeft de indruk dat men niets met het verhaal te maken heeft. Juist zo werkt de parabel als een spiegel. Door naar het verhaal van anderen te luisteren – *en we zien immers sneller tekortkomingen bij een ander dan bij onszelf* – leren we iets over onszelf.

Misschien is dit wel het grote verschil met de ongemakkelijke ‘gelijkenissen’ die door ouders, leraars, partners, ... wel eens worden voorgehouden om wie dan ook (kinderen, leerlingen, ...) tot de orde van de dag te roepen.

Bij het googlen van het woord ‘parabel’ komen ook parabels naar voor die in de aanloop naar de ‘moeder van alle verkiezingen’ kiezers moeten overtuigen van de sterkte of zwakte van deze of gene partij. Deze parabels werken niet: ze zijn te expliciet over wie zich aangesproken moet voelen, ze leggen te uitdrukkelijk de vinger op de wonde, ze zijn te moraliserend van toon.

Als een parabel daarentegen goed verteld is, wordt men vanuit het verhaal uitgenodigd om zijn leven een andere wending te geven...

David zal uiteindelijk de geschiedenis ingaan als dé grote koning, ook al maakte hij grove fouten.

De grootheid van David ligt juist hierin dat hij zich kan spiegelen in de ogen van zijn medemens, dat hij zijn schuld beseft en er zich naar gedraagt.

De grote koning buigt.

Hierdoor blijft de toekomst voor David open: Batseba zal later moeder worden van Salomo.

Zo mogen we straks ook zingend beamen:

*Moge ons voorwaar verschijnen
niet als spiegelbeeld in water
maar in mensentaal van liefde.*

Evelien Debaes,

De Lier, 9 februari 2014